

УДК 336.5

doi: 10.15330/apred.1.16.171-180

Щур Р.І.¹, Плець І.І.², Войтович І.І.³

ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ ПРІОРИТЕТНИХ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
кафедра фінансів
вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ,
76000, Україна,
тел.: 0342752391,
e-mail: ¹romanwur@ukr.net,
²ivanplets86@ukr.net,
³irinavojtovic1004@gmail.com

Анотація. У статті досліджено теоретичні засади бюджетного фінансування пріоритетних галузей економіки України. Акцентовано увагу на критеріях вибору пріоритетних економічних галузей з точки зору бюджетного фінансування. Дослідження поточної макроекономічної ситуації в Україні показали, що державна підтримка необхідна для розвитку пріоритетних галузей економіки. Проведений аналіз фінансування пріоритетних галузей економіки показав, що в основному фінансування здійснюється за рахунок власних коштів підприємств, а також кредитних ресурсів банків, національних інноваційних та інвестиційних фондів, державного місцевих бюджетів, а також інших не заборонених законом фондів.

Здійснено комплексний аналіз фінансування економічних галузей з державного бюджету України протягом 2015-2019 років. Проаналізовано структуру капітальних витрат державного бюджету за 2015–2019 роки. Проведений аналіз показав, що протягом аналізованого періоду капітальні витрати зведеного бюджету становили в середньому 2,9% ВВП (1,4% ВВП за рахунок державного бюджету) та спостерігалася тенденція до зменшення їх частки, що є негативним явищем для національної економіки. Доведено, що потреба в державних коштах зумовлена зниженням купівельної спроможності населення, стимулюванням розвитку науково-технічного прогресу, впровадження інновацій, підтримка розвитку стратегічних та пріоритетних галузей економіки.

Визначено основні напрями подальшого розвитку пріоритетних галузей економіки та покращення інвестиційного середовища в Україні на основі вдосконалення правової та організаційної основи для підвищення ефективності механізму забезпечення сприятливого інвестиційного середовища, поліпшення конкурентоспроможності національної економіки, збалансування структури видатків бюджетів, збільшення їх частки на капітальне фінансування та інвестування в інноваційні проекти.

Ключові слова: бюджетне фінансування, видатки бюджету, пріоритетні сфери економіки, ВВП, соціально-економічний розвиток.

Shchur R.I.¹, Plets I.I.², Voytovych I.I.³

THE FEATURES OF BUDGET FINANCING OF PRIORITY BRANCHES OF UKRAINE'S ECONOMY IN MODERN CONDITIONS

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of finance,
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk,
76018, Ukraine,

tel.: 0342752391,
¹romanwur@ukr.net,
²ivanplets86@ukr.net,
³irinavojtovic1004@gmail.com

Abstract. The article the theoretical foundations of budget financing of priority branches of the Ukrainian economy are investigated. The criteria for selecting priority economic sectors in terms of budget funding are emphasized. Studies of the current macroeconomic situation in Ukraine shows that government support is needed for the development of priority branches of the economy. The analysis of financing of priority sectors of the economy shows that priority branches of the economy are mainly supported at the expense of enterprises' own funds, as well as credit resources of banks, national innovation and investment funds, state local budgets, and other funds. The financing of economic sectors from the state budget of Ukraine for 2015-2019 is analyzed. The structure of capital expenditures of the state budget for 2015-2019 is analyzed. The analysis shows that during the analyzed period the capital expenditures of the consolidated budget were in average 2.9% of GDP (1.4% of GDP from the state budget) and there was a tendency to reduce their share, which is a negative phenomenon for the national economy. It is proved that the need for public funds is due to the reduction of purchasing power of the population, stimulating the development of scientific and technological progress, the introduction of innovations, supporting the development of strategic and priority branches of the economy. The main directions of further development of priority branches of the economy and improvement of the investment environment in Ukraine based on improving the legal and organizational framework in order to increase the efficiency of the mechanism for ensuring a favorable investment environment, improving the competitiveness of the national economy, balancing the structure of budget expenditures, increasing share of project cost.

Keywords: budget financing, budget expenditures, priority spheres of economy, GDP, socio-economic development.

Вступ. Однією з головних проблем національної економіки України є низька конкурентоспроможність. Макроекономічна ситуація характеризується зниженням ВВП, інфляцією, низьким рівнем капіталовкладень та збільшенням державного боргу. Без підтримки держави соціально-економічного розвитку, процес нарощування виробничого потенціалу країни та забезпечення добробуту її громадян може існувати тривалий час і не може бути досягнутий, а розвиваючі макрофінансові потрясіння ускладнять це. В умовах ринкової економіки країна не повинна направляти всі кошти на модернізацію та відновлення національної економіки, а визначити пріоритетні напрями видатків та ефективно їх фінансувати.

Особливості вплив бюджетних витрат на соціально-економічний процес використання бюджетних коштів для зміцнення та розвитку національної економіки досліджувались в працях українських та зарубіжних вчених, зокрема А. Сміта, Дж. М. Кейнса, Т. Сарджента, Ф. Хайєка, Ш. Бланкарта, В. Гейца, В. Мельника, В. Опаріна, В. Федосова, І. Луніної, І. Чугунова, Л. Сафонова, Л. Фещенко, М. Крупки, О. Василика, Т. Затоноцької та інших.

Водночас за сучасних обставин важливо довести доцільність фінансування економічно-пріоритетних напрямів та оптимальних бюджетних коштів, оскільки фіскальна політика в цій сфері неефективна та погіршує перспективи економічного розвитку.

Постановка завдання. Метою написання статті є узагальнення теоретико-методичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо бюджетного фінансування пріоритетних економічних галузях для забезпечення сталого розвитку національної економіки та соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Результати. У процесі реалізації національного економічного розвитку особливу увагу слід приділяти стану пріоритетних галузей національної економіки, адже

процвітання цих галузей визначає поступовий економічний розвиток, надає країні конкурентну перевагу, забезпечує відновлення та модернізацію виробництва. У свою чергу, видатки бюджету повинні сприяти макрофінансовій стабільності шляхом створення відповідних умов для економічного зростання. З цієї причини використання бюджетних коштів повинно бути максимально ефективним [1]. Звичайно, в умовах ринкової економіки країна не повинна витратити всі кошти на модернізацію та національне економічне відновлення (не можна забувати про самофінансування та кредитування).

Під терміном «пріоритетна галузь» слід розуміти економічну діяльність, яка може не тільки забезпечити прискорений ріст та довгостроковий розвиток національної економіки, але й розширити фінансову спроможність бюджету та створити всі умови для макрофінансової стабільності країни.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки» від 14.08.2013 № 843-р до пріоритетних галузей економіки належать: агропромисловий комплекс, житлово-комунальний комплекс, машинобудівний комплекс, транспортна інфраструктура, курортно-рекреаційна сфера і туризм, переробна промисловість [2].

Враховуючи сучасну ситуацію в економіці України, головним пріоритетом є розвиток наукоємних технологічних галузей та енергозберігаючих технологій, машинобудування, продукція яких використовується у всіх інших галузях економіки.

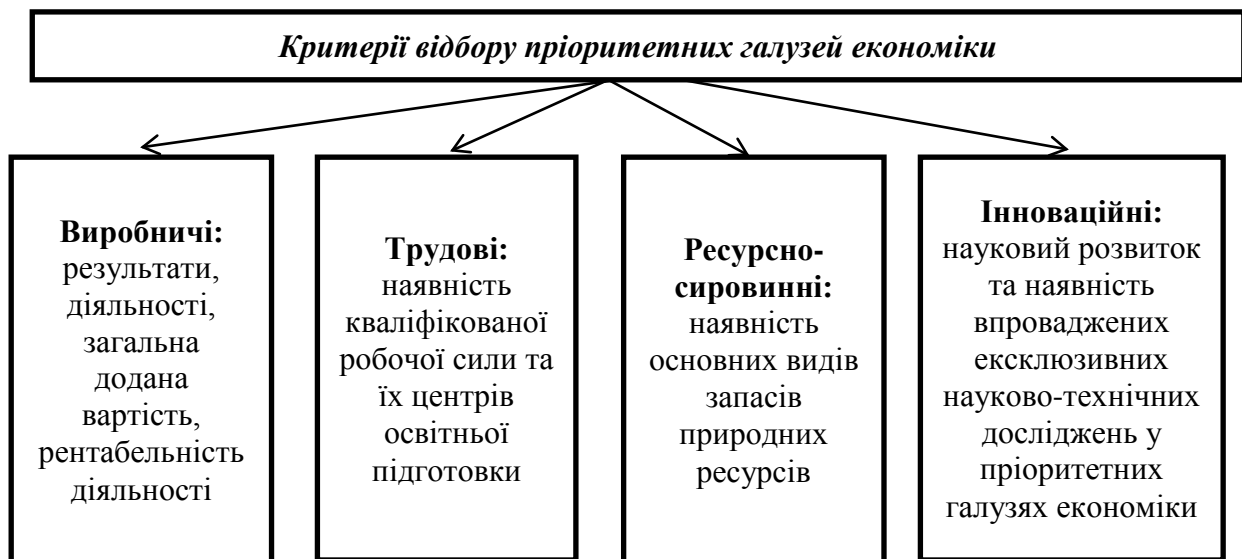

Рис. 1. Критерії вибору пріоритетних економічних галузей з точки зору бюджетного фінансування [3]

Fig. 1. Criteria for selecting priority economic branches from the point of view of budget funding [3]

Для досягнення економічного розвитку в Україні рекомендується використовувати такі критерії для вибору пріоритетних економічних галузей бюджетного фінансування (рис. 1), на основі яких доцільно їх вибирати.

Для того, щоб визначити поточну економічну ситуацію та можливості подальшого розвитку, детальніше розглянемо виробничі критерії. Головною ознакою загальних економічних показників є валовий внутрішній продукт, який представляє стан державної економіки країни та вказує на її процвітання або занепад, вказуючи на кінцевий результат виробничої діяльності економічних одиниць-резидентів на матеріальних та нематеріальних виробничих полях. У 2015 р. ВВП країни набуває

максимального значення (126,3%), а після почало стабільно зменшуватися (у 2019 р. становив 111,7%), що не може не вплинути на подальшу ситуацію в державі.

ВВП країни зростало в такі періоди: 2016 – 2017 рр. (на 4,8%), потім зменшувалось: за період 2017 – 2019 рр. (на 13,5%). Зростання (зменшення) ВВП країни в основному пояснюється доходом (зменшенням доходів) від таких галузей, як будівництво, сільське господарство, мисливство, лісове господарство та торгівля.

Проаналізуємо фінансування економічних галузей з бюджету України (табл. 1, рис. 2).

Таблиця 1

Фінансування економічних галузей з державного бюджету за період 2015 - 2020 рр.

Table 1

Financing of economic brunces from the state budget for the period 2015 - 2020

млн. грн.

Рік	Промис- ловість	Енергетика	Будівницт - во	Транспорт	Освіта	Соціальний захист
2015	104,7	80,1	112,5	90,8	99,0	103,6
2016	118,1	107,6	128,2	103,7	100,4	107,5
2017	121,8	88,8	143,3	101,3	100,2	107,6
2018	116,5	102,6	133,6	98,1	91,2	135,6
2019	98,9	X	128,7	108,2	120,9	X
2020	102,7	X	X	85,8	X	X

*Складено авторами на основі [4]

За результатами аналізу фінансування економічних галузей з державного бюджету можна зробити висновки, що найбільше коштів виділяються на фінансування промисловості на суму 662,7 млн. грн. за період з 2015 по 2020 рр. (порівняно з 2015 р. сума у 2019 збільшилась на 5,5% (і становила 98,9 млн. грн.). А найменше фінансується енергетична галузь на суму 379,1 млн. грн. за період з 2015 по 2018 рр. (порівняно з 2015 р. сума у 2018 р. збільшилась на 28,1% (і становила 102,6 млн. грн.).

Будівництво за період з 2015 по 2019 рр. профінансувалося з бюджету на суму 503 млн. грн.. Фінансування даної галузі поступово збільшувалось (порівняно з 2015 р. сума у 2019 р. збільшилась на 14,4% і становила 128,7 млн. грн.). Це результат поступового формування нових сільських організацій ринкового типу та правових структур завдяки впровадженню принципів земельної реформи.

Транспорт за період з 2015 по 2020 рр. профінансувалося з бюджету на суму 587,9 млн. грн.. Фінансування даної галузі поступово збільшувалось (порівняно з 2015 р. сума у 2019 р. збільшилась на 19,2% і становила 108,2 млн. грн.).

Освіта за період з 2015 по 2019 рр. профінансувалося з бюджету на суму 511,7 млн. грн.. Фінансування даної галузі поступово збільшувалось (порівняно з 2015 р. сума у 2019 р. збільшилась на 22,1% і становила 120,9 млн. грн.).

Соціальний захист за період з 2015 по 2018 рр. профінансувалося з бюджету на суму 454,3 млн. грн.. Фінансування даної галузі поступово збільшувалось (порівняно з 2015 р. сума у 2018 р. збільшилась на 30,9% і становила 135,6 млн. грн.).

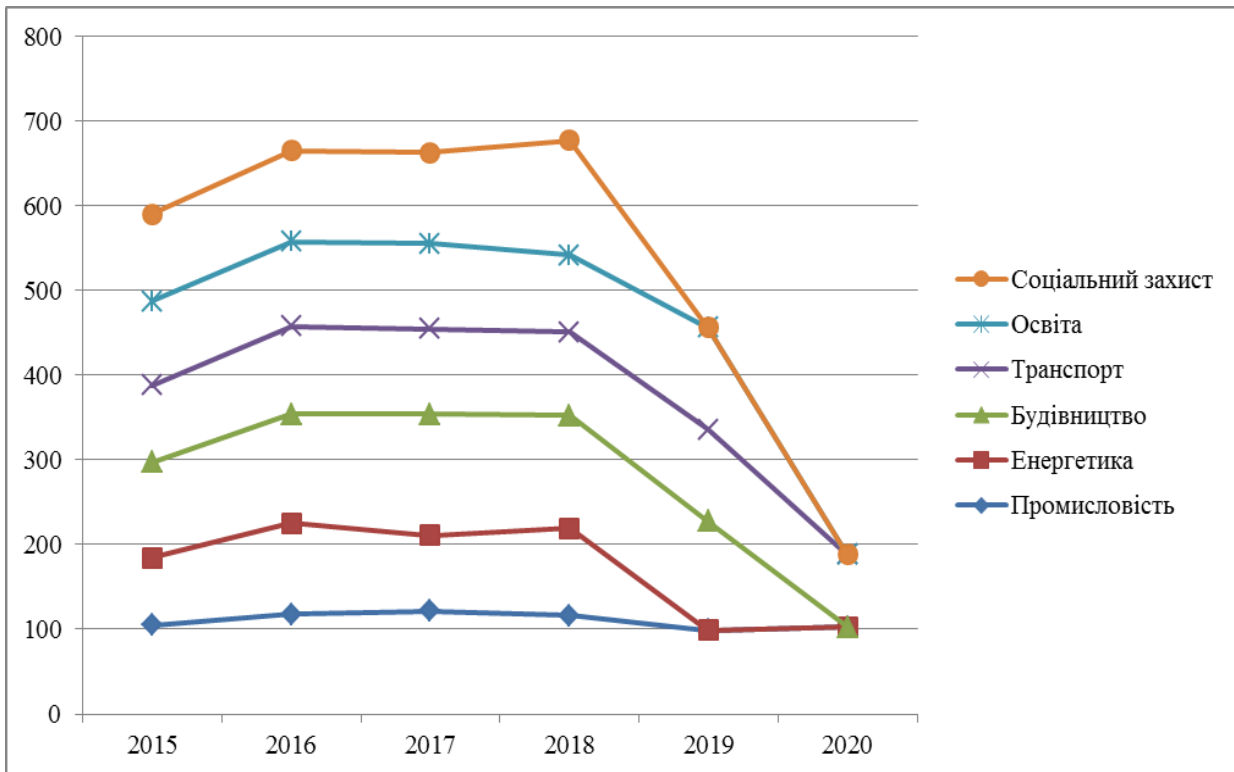

Рис. 2. Фінансування економічних галузей з державного бюджету України

*Складено авторами на основі [4]

Fig. 2. Financing of economic branches from the state budget of Ukraine

Отже, очевидно, що головну роль відіграє фінансування промисловості та фінансова підтримка цієї галузі, оскільки її ефективність значною мірою залежить від конкурентоспроможності країни на світовому ринку.

Дослідження поточної макроекономічної ситуації в Україні показують, що державна підтримка необхідна для розвитку пріоритетних галузей економіки. Тому необхідно вивчити форму та джерело його фінансування та визначити основні проблеми, властиві цьому процесу.

Фінансування пріоритетних галузей економіки здійснюється за рахунок власних коштів підприємств, кредитних фондів комерційних банків, національних інноваційних фондів та інвестиційних фондів, національного бюджету і фондів місцевих бюджетів та інших не заборонених законом фондів. Потреба в державних коштах зумовлена зниженням купівельної спроможності населення, а Україна відстає від розвинених країн за рівнем науково-технічного прогресу та передових технологій; інвестиції необхідні для підтримки промислового розвитку, розвиток стратегічних секторів економіки низький, а стабільні економічні та технологічні зв'язки між різними галузями промисловості порушені [5, с. 212].

Склад і структура видатків бюджету є показником пріоритетності конкретних функцій держави. Ось чому для визначення рівня національної підтримки пріоритетних економічних напрямків необхідно перевірити загальні видатки бюджету та з'ясувати, на які сфери використовуються кошти [6].

За період аналізу загальний обсяг видатків бюджету склав у середньому 34,7% ВВП країни, що є відносно високим показником централізації ВВП (західноєвропейська модель). Однак проблеми в українській економіці стають дедалі складнішими, що свідчить про необхідність змінити склад та структуру видатків бюджету. Протягом періоду аналізу капітальні витрати зведеного бюджету становили в

середньому 2,9% ВВП (1,4% державного бюджету) і спостерігалася тенденція до зменшення їх частки (рис. 3).

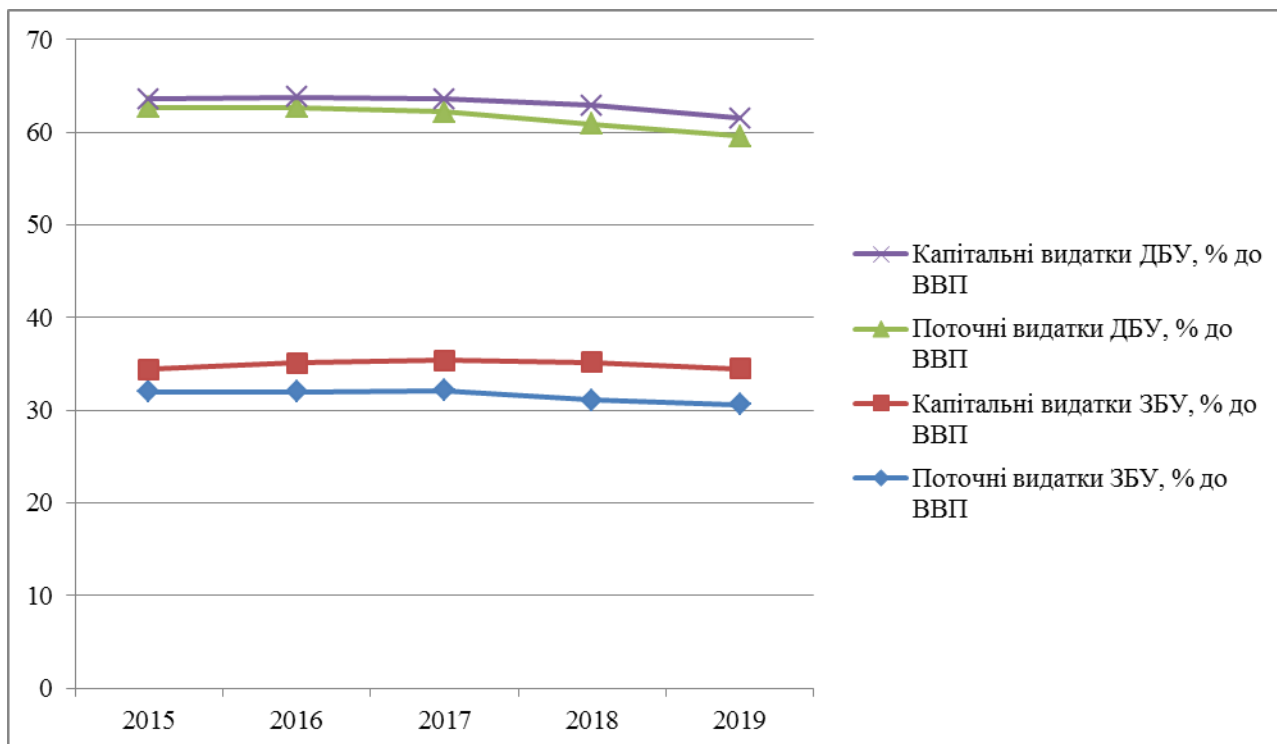

Рис. 3. Структура видатків бюджету України на 2015 – 2019 роки, виражена у відсотках до ВВП

* Складено авторами на основі [7; 8]

Fig. 3. The structure of expenditures of the budget of Ukraine for 2015 - 2019, expressed as a percentage of GDP

Основна частина капітальних витрат використовується для придбання основного капіталу (рис. 4) (за 2015 – 2019 рр. в середньому становили 64818,2 млн. грн.). В основному витрати на придбання землі і нематеріальних активів (витрати в період 2015 – 2019 рр. становили в середньому 1418,5 млн. грн.) та створення державних запасів і резервів (в середньому за період 2015 – 2019 рр. становили 339,1 млн. грн.).

У структурі капітальних видатків є капітальні трансферти підприємствам (установам та організаціям) – 39166,7 млн. грн. в середньому за аналізований період (рис. 4).

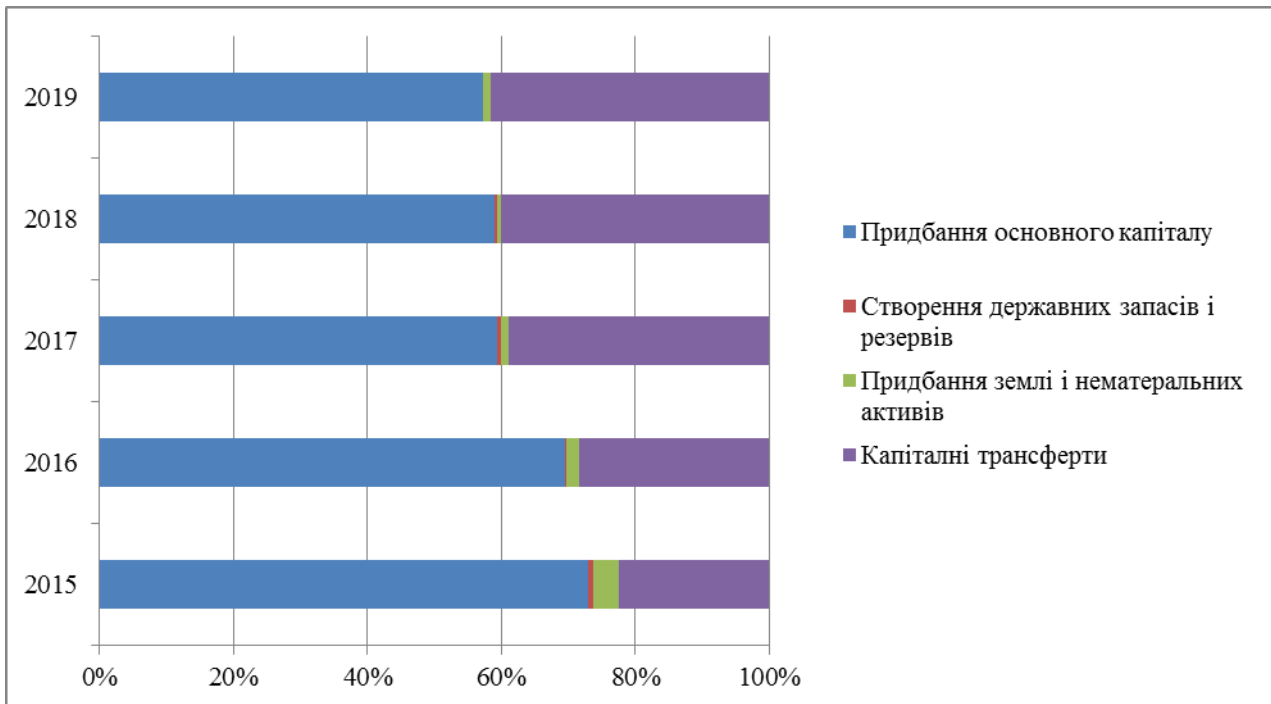

Рис. 4. Структура капітальних витрат державного бюджету 2015 – 2019 рр., %

* Складено авторами на основі [8]

Fig. 4. The structure of capital expenditures of the state budget 2015 - 2019,%

Проаналізувавши видатки бюджету, можна зробити висновок, що більшість видатків бюджету з 2015 по 2019 роки спрямовані на фінансування соціального захисту та соціального забезпечення (2134213,4 млн. грн.), загальнодержавних функцій (1507664,8 млн. грн.) та міжбюджетних трансфертів (1201219,9 млн. грн.).

За період 2015 – 2019 рр. бюджетні видатки на фінансування соціального захисту та соціального забезпечення склали 2134213,4 млн. грн. За цей же період видатки із зведеного бюджету збільшились на 82,5% (у 2019 р. становили 321786,7 млн. грн.), а з державного бюджету збільшились на 110,8% (становили 218628,6 млн. грн.).

За аналізований період бюджетні видатки на фінансування загальнодержавних функцій склали 1507664,8 млн. грн.. За досліджуваний період видатки із зведеного бюджету збільшились на 72,6% (у 2019 р. становили 203109,2 млн. грн.), а з державного бюджету збільшились на 63,1% (становили 168194,4 млн. грн.).

За період 2015 – 2019 рр. бюджетні видатки на фінансування міжбюджетних трансфертів склали 1201219,9 млн. грн. За цей же період видатки із державного бюджету збільшились на 49,6% (становили 260302 млн. грн.).

За аналізований період бюджетні видатки на фінансування освіти склали 1072628,4 млн. грн.. За досліджуваний період видатки із зведеного бюджету збільшились на 109,1% (у 2019 р. становили 238758,7 млн. грн.), а з державного бюджету збільшились на 71,1% (становили 51656,6 млн. грн.).

За період 2015 – 2019 рр. бюджетні видатки на фінансування громадського порядку, безпеки та судової влади склали 950654,8 млн. грн.. За цей же період видатки із зведеного бюджету збільшились на 161,4% (у 2019 р. становили 143694,4 млн. грн.), а з державного бюджету збільшились на 160,6% (становили 142389,8 млн. грн.).

За аналізований період бюджетні видатки на фінансування оборони склали 778741,3 млн. грн.. За досліджуваний період видатки із зведеного бюджету збільшились на 105% (у 2019 р. становили 106627,8 млн. грн.), а з державного бюджету збільшились на 105% (становили 106627,8 млн. грн.).

За період 2015 – 2019 рр. бюджетні видатки на фінансування економічної діяльності склали 771833,8 млн. грн.. За цей же період видатки із зведеного бюджету збільшились на 174,1% (у 2019 р. становили 154218 млн. грн.), а з державного бюджету збільшились на 94,9% (становили 72363,7 млн. грн.).

За аналізований період бюджетні видатки на фінансування охорону здоров'я склали 594962,5 млн. грн.. За досліджуваний період видатки із зведеного бюджету збільшились на 80,8% (у 2019 р. становили 128384,6 млн. грн.), а з державного бюджету збільшились на 236,8% (становили 38566,6 млн. грн.).

За період 2015 – 2019 рр. бюджетні видатки на фінансування духовного та фізичного розвитку склали 157561,9 млн. грн. За цей же період видатки із зведеного бюджету збільшились на 94,4% (у 2019 р. становили 31550,1 млн. грн.), а з державного бюджету збільшились на 50,6% (становили 9967 млн. грн.).

За аналізований період бюджетні видатки на фінансування житлово-комунального господарства склали 125726,7 млн. грн. За досліджуваний період видатки із зведеного бюджету збільшились на 119,7% (у 2019 р. становили 34490 млн. грн.), а з державного бюджету збільшились на 402,3% (становили 108 млн. грн.).

За період 2015 – 2019 рр. бюджетні видатки на фінансування охорони навколишнього природного середовища склали 62230,9 млн. грн. За цей же період видатки із зведеного бюджету збільшились на 76% (у 2019 р. становили 9731,1 млн. грн.), а з державного бюджету збільшились на 55,9% (становили 6317,6 млн. грн.).

Соціальні видатки бюджету становлять значну частину загальних державних ресурсів. Витрати на охорону навколишнього природного середовища, житлово-комунальне господарство, духовний та фізичний розвиток становлять невелику частку в загальній структурі витрат, і тенденції нерівномірні.

Відповідно до статистичного аналізу даних, структура видатків бюджету постійно змінюється, і немає чіткої послідовності дій. Це пов'язано з постійними змінами у пріоритетах фіскальної політики, що дуже негативно впливає на всі сфери, що фінансуються з бюджету.

У 2020 р. з бюджету виділилося 227,1 млн. грн. в галузь охорони здоров'я. Зокрема, 189,5 млн. грн. на послуги епідеміологічного моніторингу інфекційних захворювань, служби профілактики імунізації, послуги з пропаганди здоров'я та рекламні кампанії, а також служби соціального та медичного контролю; 37,619 млн. грн. на профілактику неінфекційних захворювань.

Для подальшого розвитку пріоритетних галузей економіки та покращення інвестиційного середовища в Україні необхідно вдосконалити правову та організаційну основу для підвищення ефективності механізму забезпечення сприятливого інвестиційного середовища та закласти основу для збереження і поліпшення конкурентоспроможності вітчизняної економіки [9, 10, 11]. Основними заходами в цьому відношенні повинні бути:

- зменшення адміністративних перепон за рахунок зменшення бюрократії, підвищення ефективності законодавства та прозорості системи нагляду за бізнесом;
- співпраця в галузі інновацій шляхом розробки науково-дослідних проектів між іноземними та українськими компаніями і зміцнення партнерських відносин між університетами та виробничими компаніями;
- забезпечення більш збалансованого розвитку у західних та східних регіонах країни, реалізуючи національні програми регіонального розвитку та розробляючи програми, що враховують регіональні особливості, для підвищення привабливості регіональних інвестицій, тим самим залучаючи інвесторів активніше;
- поліпшення бізнес-освіти та розширення професійної сфери діяльності діючих бізнес-шкіл за допомогою інноваційних програм у співпраці із закордонними

університетами.

Висновки. Отже, на основі цього дослідження можна зробити висновок, що бюджетні кошти відіграють досить важливу роль у соціально-економічному розвитку країни та ОТГ, проте їх ефективність у бюджетному фінансуванні даного розвитку є незначною, оскільки вплив економічних реформ на доходи бюджету є прямим. Тому для відновлення економічних умов України та покращення соціального рівня життя необхідно збалансувати структуру видатків бюджетів, збільшити їх частку в складових капітального фінансування та зосередитись найбільше на інвестуванні в інноваційні сфери пріоритетних галузей економіки, адже дослідження та розробки спочатку визначають створення конкурентоспроможної продукції, високотехнологічних технологій, які можна ефективно використовувати у вітчизняних та іноземних компаніях.

1. Фещенко Л.В. Бюджетна система України: навч. посіб. Київ: Кондор, 2008. 440 с.
2. Про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.08.2013 р. № 843-р. Дата оновлення: 14.08.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/843-2013-%D1%80#Text> (дата звернення: 21.10.2020).
3. Котіна Г. М., Степура М. М., Табакова Т. М. Макрофінансове забезпечення розвитку економіки: пріоритети, стратегії та ризики. *Проблеми економіки*. 2014. № 3. С. 115 – 123.
4. Державний бюджет України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/> (дата звернення: 08.11.2020).
5. Резнікова О. О. Перспективи розвитку світової економіки. *Фінанси України*. 2012. № 1. С. 123 – 130.
6. Shchur R. I., Kokhan I. V. Financial supply of socio-economic development of territorial communities in decentralization conditions. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий збірник*. 2018. Вип. 14. Т. 1. С.231-236.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 08.11.2020).
8. Статистичний збірник. URL: <https://mof.gov.ua/uk/statistichnij-zbirnik> (дата звернення: 15.11.2020).
9. Заборовець Ю. О. Розвиток пріоритетних галузей економіки як запорука покращення інвестиційного клімату в Україні. *Вісник Донецького національного університету*. 2015. № 1. С. 114 – 118.
10. Плец І.І., Щур Р.І., Микитюк О.В. Кластерний аналіз розподілу регіонів України за рівнем інноваційного розвитку. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий збірник*. 2017. Вип. 13. Т. 1. 111-122.
11. Плец І.І., Щур Р. І. Концептуальні підходи щодо вдосконалення механізму податкового регулювання розвитку економіки країни. *Вісник Прикарпатського університету. Серія економіка*. 2015. Вип. 11. С. 301-309.

References

1. Feshchenko, L.V. *Budget system of Ukraine: textbook*. Kyiv, Condor, 2008.
2. On approval of the list of priority sectors of the economy: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 14.08.2013 № 843-r. Dated of 14.08.2013. The Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/843-2013-%D1%80#Text Access 21Oct. 2020.
3. Kotina, G.M., Stepura, M.M., and T.M.Tabakova. "Macro-financial support of economic development: priorities, strategies and risks." *Problems of the economy*, no.3, 2014, pp. 115 - 123.
4. The state budget of Ukraine. Minfin, index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/ Access 08 Nov. 2020).
5. Reznikova, O.O. "Prospects for the world economy." *Finance of Ukraine*, no. 1, 2012, pp. 123 - 130.
6. Shchur, R. I., and I. V.Kokhan. "Financial supply of socio-economic development of territorial communities in decentralization conditions." *The actual problems of regional development of the economy*, issue. 14, vol. 1, 2018, pp.231-236.
7. Official site of the State Statistics Service of Ukraine, ukrstat.gov.ua/ Access 08 Nov. 2020.
8. Statistical collection. mof.gov.ua/uk/statistichnij-zbirnik. Access 15 Nov. 2020.
9. Zaborovets, Y.O. "Development of priority sectors of the economy as a guarantee of improving the investment climate in Ukraine." *Bulletin of Donetsk National University*, no.1, 2015, pp. 114 - 118.

10. Plets, I.I., Shchur, R.I., and O.V. Mykytyuk., "Cluster analysis of the distribution of regions of Ukraine by level of innovative development." *The actual problems of regional development of the economy*, issue. 13, vol. 1, 2017, pp. 111-122.
11. Plets, I.I., and R.I.Shchur. "Conceptual approaches to improving the mechanism of tax regulation of economic development." *Bulletin of the Precarpathian University. Economy series*, issue 11, 2015, pp. 301-309.

УДК 336.14

doi: 10.15330/apred.1.16.180-190

Дмитровська В.С.¹, Кохан І.В.²

ДОХОДИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

¹Прикарпатський національний університет
ім. В. Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів,
вул. Шевченка, 82, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна,
тел.: (0342) 59-61-76, 75-23-91,
e-mail: kfin@pnu.edu.ua

²Прикарпатський національний університет
ім. В. Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів,
вул. Шевченка, 82, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна,
тел.: (0342) 59-61-76, 75-23-91,
e-mail: kfin@pnu.edu.ua

Анотація. Стаття присвячена дослідженню з'ясування структури та виявлення тенденцій формування доходів місцевих бюджетів в умовах пандемії коронавірусу (COVID-19). Розглянуто особливості наповнення дохідної частини місцевих бюджетів, основними джерелами надходжень до яких у процесі проведення бюджетної децентралізації є: податок на доходи фізичних осіб, акцизний податок, плата за землю, єдиний податок та податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Охарактеризовано ряд бюджетних новацій чинного законодавства спрямованих на протидію пандемії та їх вплив на дохідну частину бюджетів об'єднаних територіальних громад.

Проаналізовано надходження бюджетів об'єднаних територіальних громад протягом 9 місяців 2019-2020 рр. та здійснено оцінку впливу пандемії COVID-19 на обсяг доходів місцевих бюджетів.

Детальний аналіз формування власних доходів місцевих бюджетів показав, що в розрізі місцевих бюджетів у 2019-2020 рр. найвищим є темп зростання податку з доходів фізичних осіб та місцевих податків та зборів у місцевих бюджетах об'єднаних територіальних громад. Такі результати свідчать про участь та зацікавленість органів місцевої влади у акумулюванні більшої частини доходів бюджетів об'єднаних територіальних громад, здійснення заходів щодо пошуку резервів їх надходжень в умовах пандемії коронавірусу COVID-19 та ефективності фінансової ролі податків і зборів.